

Lesnícky náučný chodník Park Parchovany

Kraj:	Košický
Okresy:	Trebišov
Geomorfologická jednotka:	Východoslovenská rovina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Parchovany
Východisko:	Parchovany, vchod na náučný chodník od základnej školy
Trasa:	areál parku v Parchovanoch
Dĺžka, prevýšenie:	0,5 km
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	8
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: lesnícke, dendrologické, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2009

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Lesy SR, š. p., Odštepny závod Sobrance, Kúpeľská 69, 073 01 Sobrance; Základná škola Parchovany, Hlavná 462, 076 62 Parchovany

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie, najmä v biológii.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Parchovany. Obec v západnej časti Východoslovenskej roviny na agradačnom vale Tople západne od Michaloviec. Prvá zmienka vzniku obce je z roku 1320. Architektonickou dominantou obce je neogotický rímskokatolícky kostol, postavený v roku 1908 na základoch zbúraného starého gotického kostola (1899). V sakristii sa nachádzajú dve neogotické tabuľové maľby zo zbierok zničeného kaštieľa, ktorý bol jedným z najkrajších novogotických kaštieľov na Slovensku. Kaštieľ s kaplnkou dal postaviť v roku 1860 gróf Andrászi uprostred rozsiahleho parku a viedla k nemu doteraz zachovaná gaštanová aleja. V okolí kaštieľa bola francúzska záhrada a rekreačné zariadenia, v parku bola dostihová dráha, voliéry dravcov, altánky, fontány a i. Kaštieľ aj s kaplnkou vyhorel v roku 1902 a počas druhej svetovej vojny bol úplne zničený.

Park v Parchovanoch. Prírodne krajinársky park o rozlohe 7,5 ha, ktorý bol v 19. storočí okrasou kaštieľa v Parchovanoch, dnes už neexistujúceho. Anglický park vznikol úpravou prirodzeného lužného lesa a vysadením nových vzácnych drevín. V parku sa nachádza jazierko a mnoho vzácnych a starých stromov, napr. dva chránené duby letné s obvody kmeňov viac ako 580 cm a 630 cm. Na park z juhu nadväzuje chránené vtáčie územie Ondavská rovina (súčasť sústavy Natura 2000).

Východoslovenská rovina. Rozsiahla tektonická zníženie na juhovýchode Slovenska, presahujúca k nám od juhu z Maďarska a Ukrajiny ako severovýchodný výbežok Veľkej Dunajskej kotliny, s členitým pôdorysom zhruba medzi Stredou nad Bodrogom, Trebišovom, Vranovom nad Topľou, Ložinom, Michalovcami, Sobrancami, Vyšným Nemeckým a Veľkými Trakanmi. Tento geomorfologický celok spolu so susedným - Východoslovenskou pahorkatinou -, ktorý ju lemuje od západu a severu, tvorí geomorfologickú oblasť Východoslovenská nížina. Ďalej susedí na juhozápade so Zemplínskymi vrchmi a na juhu a východe siaha po štátne hranice s Maďarskom a Ukrajinou. Tektonické poklesávanie územia podmienilo vejárovité usporiadanie riečnej sústavy Bodrogu a široké navzájom splývajúce riečne nivy jeho zdrojnic - Ondavy a Latorice - a ich prítokov (Topľa, Laborec, Uh). Nad rovinu na plošne rozsiahlych holocénnych riečnych hlinitých nánosoch týchto nív sa miestami dvíha mierne zvlnený až zvlnený reliéf pleistocénnych akumulácií spraší, naviatych pieskov a najmä nápadných neogénnych vulkanických andezitových a ryodacitových ostrovčekovitých vyvýšení, napr. Avaš, Veľký vrch, Tarbucka (278 m n. m.) - Čierny vrch, Veľký kopec - Malý kopec - Čierna hora, ktoré vznikli na miestach tektonických porúch (zlomov). Hydrologicky patrí územie do povodia Tisy, tvoriacej na úseku 5 km slovensko-maďarskú štátnu hranicu, ktorej mohutný, nad rovinu sa dvíhajúci agradačný val neumožňuje zaústenie Latorice do nej a núti ju tiecť paralelne s ňou, pričom medzi nimi vzniklo silno zamočiarané územie. Východne od Klina nad Bodrogom, kde sa Bodrog (tvoriaci asi na 1 km štátnu hranicu) odkláňa do Maďarska, je najnižšie položené miesto Slovenska - 94,3 m n. m. V

riečnych nivách meandrujúcich riek boli pôvodné prirodzené hydrologické pomery silno zmenené človekom. Nachádzajú sa tu mŕtve ramená, mokrade a slatiny, sústavy odvodňovacích kanálov. V štrkopieskových riečnych náplavoch, ktoré môžu dosahovať mocnosť až niekoľko desiatok metrov, sú najvýznamnejšie zásoby podzemných vôd, vyskytujú sa tu aj minerálne vody (Sobrance, Trebišov). Územie je prevažne odlesnené, po hydromelioračných úpravách tu prevláda orná pôda, intenzívne poľnohospodársky využívaná, sú tu lúky slúžiace aj ako suché poldre a pasienky. Výnimočne sa pozdĺž vodných tokov vyskytujú lužné lesy, ktorých časť s cennými prírodnými pomermi je jadrom Chránenej krajinskej oblasti Latorica. V čiastkovom poklesovom a preto silno zamočiarenom území - v Senianskej mokradi - na severovýchode roviny zaberá veľkú plochu sústava chovných rybníkov z 80. rokov 20. storočia, ktorá zároveň predstavuje mimoriadne významnú ornitologickú lokalitu. Teplé suché podnebie, rovinatý charakter územia a najmä južné svahy vulkanických exotov predstavujú ideálne podmienky pre pestovanie viniča - vyvinula sa tu Východoslovenská vinohradnícka oblasť a na hranici so Zemplínskymi vrchmi Tokajská vinohradnícka oblasť.

Názvy informačných panelov

1. Lesnícky náučný chodník Park Parchovany
2. Park a kaštieľ Parchovany
3. Dreviny v Parchovanskom parku I.
4. Lesy a vzduch
5. Čo nám dávajú stromy
6. Dreviny v Parchovanskom parku II.
7. Lesy a voda
8. Parchovanské duby

